

Η επιστήμη απέναντι στις μάστιγες

Αντονί Πασερόν

Anthony Passeron
ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ ΚΟΙΜΗΘΗΚΑΝ

Μτφ. Μίνα Πατεράκη – Γαρέφν
Εκδ. Πατάκη, 2023,
σελ. 256
Τιμή 13,50 ευρώ

και η ίδια να τα εκφράσει. Αλλά η γαλλική πολιτική τάξη πραγμάτων, ακολουθώντας μια τάση όλου του δυτικού κόσμου, παρεμποδίζει την όποια επαναστατικότητα, ίσως και τελικά να την εκτρέπει σε πλασματικές φυγές – μία από αυτές είναι και η χρήση ναρκωτικών.

Οπότε ο Ντεζιρέ, ο χαϊδεμένος και χαρισματικός πρωτότοκος γιος της οικογένειας, ανακαλύπτει τη διεξοδό των ναρκωτικών και από εκεί και πέρα

Για μία ακόμα φορά, ένα λογοτεχνικό έργο δείχνει πως μπορεί να αποτελέσει μια αφετηρία προβληματισμών και τοποθέτησης καιρίων ερωτημάτων

το μέλλον τόσο του ίδιου όσο και των δικών του μοιάζει προκαθορισμένο. Είναι η εποχή που ένας νέος ιός εξαπλώνεται στην υφήλιο, ο ιός που θα γίνει γνωστός ως AIDS και ο οποίος μέχρις ότου οι επιστήμονες μπόρουν όχι μόνο να τον αντιμετωπίσουν αποτελεσματικά αλλά και να ταξινομήσουν τους τρόπους μετάδοσής του, θα στιγματίζει ηθικά και όσους ασθενούν αλλά και τις οικογένειές τους.

Άψογη τεχνική

Αυτή η πορεία αναζήτησης του τρόπου καταπολέμησης της νέας πανδημίας αποτελεί και το άλλο μέρος του μυθιστορήματος. Ο Πασερόν με μια έξυπνη μα και άψογα εκτελεσμένη τεχνική δόμηση το έργο του πάνω σε μικρά κεφάλαια που συνεχώς εναλλάσσονται και έτσι από τη μια ο αναγνώστης παρακολουθεί την πορεία του ατομικού και οικογενειακού δράματος και από την άλλη τις προσπάθειες της διεθνούς επιστημονικής κοινότητας να βρει τα μέσα αντιμετώπισης και καταπολέμησης ενός ιού που έχει ριζίε σκοτεινές σκιές πάνω στην ερωτική πράξη, αλλά και στοχοποιεί κάποιες κοινωνικές ομάδες.

Το προσωπικό δράμα και οι οικογενειακές διαμενσεις και από την άλλη η συστράτευση των επιστημόνων, μα και η επιβολή πολιτικών που αλλάζουν τις οικονομικές συνθήκες μεγάλων περιοχών – προς το τέλος του αιώνα και τις αρχές του επόμενου η πατριδά του Ντεζιρέ θα αρχίσει να υφίσταται τις συνέπειες μιας κρατικής και ευρωπαϊκής πολιτικής πάνω στον τρόπο

λειτουργίας των κτηνοτροφικών μονάδων της – είναι που τελικά συνθέτουν αυτό το μυθιστόρημα.

Περίπου 40 χρόνια καλύτερη η διπλή αυτή αφήγηση και αξίζει κανείς να τονίσει τις ικανότητες του Πασερόν από τη μια να περιγράψει με συναισθηματισμό και καιρίες επισιμάνσεις αντιδράσεων των χαρακτήρων το οικογενειακό δράμα και από την άλλη με έναν τρόπο απλό, μα και τέλεια τεκμηριωμένο, την επιστημονική μάχη και το πάθος κάποιων ερευνητών να σταθούν όρθιοι και αποτελεσματικοί απέναντι σε έναν παγκόσμιο κίνδυνο.

Και κάτω από αυτήν την οπτική αν διαβαστεί το μυθιστόρημα «Τα παιδιά κοιμήθηκαν» προσφέρει και έναν καιριο προβληματισμό πάνω στο πώς αντιμετωπίστηκε η επόμενη παγκόσμια πανδημία που ο πλανήτης μας έζησε.

Η νέα απειλή

Ο ίδιος ο Πασερόν μίπε μια λέξη δεν αφιερώνει στον Covid, αλλά ο αναγνώστης του μυθιστορήματός του δεν μπορεί παρά να προβληματιστεί πάνω στις νέες μεθόδους, μα και συνθήκες, με τις οποίες η νέα αυτή απειλή αντιμετωπίστηκε. Και αυτόν τον προβληματισμό τον επιτείνει το γεγονός πως για την αντιμετώπιση του AIDS είχαν μπει στην πρώτη γραμμή επιθέσεις διεθνή ερευνητικά κέντρα όπως το Ινστιτούτο Παστέρ στη Γαλλία, αλλά και Πανεπιστημιακές Μονάδες στις ΗΠΑ, τα οποία ήταν κι αυτά που από τη μια πιέζανε τις κυβερνήσεις να «σταθούν» απέναντι στο αναδυόμενο πρόβλημα και από την άλλη και πάλι αυτά ζητούσαν την παραγωγή συσκευασμάτων για τις διάφορες επιτυχημένες ή μη προσπάθειές τους από αντίστοιχες φαρμακοβιομηχανίες.

Οι κοινωνικές, πολιτικές, οικονομικές και ερευνητικές δομές – φαίνεται να μας λείει ο Πασερόν – μπορεί να έχουν ποικιλόμορφα διαφοροποιηθεί μέσα στα τελευταία αυτά σαράντα τόσα χρόνια, αλλά ο ανθρώπινος πόνος παραμένει πάντα ο ίδιος. Απλώς οι νέες τεχνολογίες, μα και οι νέες πολιτικές υγείας δείχνουν να έχουν επιλέξει άλλους ρυθμούς και άλλες στοχεύσεις.

Οπότε και λογικά, ο αναγνώστης στέκεται με προβληματισμό απέναντι στο γεγονός της μετά 25 χρόνια απονομής του Βραβείου Νομπελ σε δύο από τους αρκετούς εκείνους επιστήμονες που ο καθένας με τον τρόπο του βοήθησε στον εντοπισμό του ιού του AIDS, αλλά και στην ανακοίνωση της επιτροπής βράβευσης που δικαιολόγησε την καθυστερημένη αναγνώριση επειδή θεώρησε πως έπρεπε η ανακάλυψη να εκτιμηθεί σφαιρικά και μακροπρόθεσμα.

Τελικά, για μία ακόμα φορά, ένα λογοτεχνικό έργο δείχνει πως μπορεί να αποτελέσει μια αφετηρία προβληματισμών και τοποθέτησης καιρίων ερωτημάτων.

Συναισθηματικά φορτισμένη η γραφή του έργου – και στα δύο είδη κεφαλαίων που πάνω τους δομείται –, μα παράλληλα και ένα καθαρό πολιτικοποιημένο κείμενο, με απόλυτη γνώση πως το κέντρο κάθε επιστημονικής μα και πολιτικής σκέψης πρέπει να είναι ο αντίκτυπος που μπορεί να εφαρμογής της να έχει πάνω στο άτομο και σε όλη την κοινωνία.

Η μετάφραση της Μίνας Πατεράκη – Γαρέφν υποστήριξε αποτελεσματικά και τα δύο είδη γραφής, διατηρώντας την αναγκαία ενότητα όλου του κειμένου.

Στο πρώτο του μυθιστόρημα, ο καθηγητής γαλλικής λογοτεχνίας αφηγείται την ιστορία του θείου του, που υπήρξε ένα από τα πρώτα θύματα του AIDS στη Γαλλία

ΓΡΑΦΕΙ Ο ΜΑΝΟΣ ΚΟΝΤΟΛΕΩΝ

Το 1983 στη Νίκαια της Γαλλίας έχει γεννηθεί ο Αντονί Πασερόν και είναι καθηγητής της γαλλικής λογοτεχνίας στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση. Το μυθιστόρημα «Τα παιδιά κοιμήθηκαν», αν και είναι το πρώτο που εκδίδει, αμέσως κέρδισε την προσοχή κοινού και κριτικών, καθώς αποδεικνύουν τα δύο βραβεία που μέσα στο 2022 κέρδισε. Και ομολογουμένως είναι ένα ιδιαίτερος ενδιαφέρον ως προς το θέμα του έργου, αλλά και επίσης ιδιαίτερος πρωτότυπο ως προς τη δομή του.

Ο ίδιος ο συγγραφέας δεν κρύβει το ότι ο κεντρικός ήρωας του έργου

του, ο Ντεζιρέ, υπήρξε θείος του. Και τη ζωή του αφηγείται βασισμένος στο γεγονός πως ο θείος του αυτός υπήρξε ένα από τα θύματα του AIDS στη Γαλλία.

Η αφηγηόμενη ιστορία ξεκινά στις αρχές του '80 όταν η Γαλλία βρίσκεται αντιμέτωπη με τη μάστιγα αυτής της επιδημίας. Ο Ντεζιρέ, γιος μιας ευκατάστατης οικογένειας κρεοπωλών σε επαρχία κοντά στη Νίκαια, θα αναζητήσει έναν τρόπο για να ξεφύγει από τη σταθερότητα και την πλήξη μιας προκαθορισμένης ζωής βασιζόμενος στα οικογενειακά πρότυπα της εποχής που πρότειναν την ατομική συμμόρφωση στους κανόνες μιας μεσοαστικής κοινωνικής τάξης.

Χαϊδεμένος και χαρισματικός

Ανίκη στη γενιά εκείνη που απλώς έχει ακούσει για τα οράματα του Μάν του '68 και – συνειδητά ή μη – θέλει